

Od

6. december 2013

Do

6. januar 2014

Vrhunski uspehi slovenskih alpinistov v Himalaji

Gostujoča razstava Gorenjskega muzeja

Slovenski etnografski muzej, upravna hiša, 6. december 2013 - 6. januar 2014

V spomin na veliko ime slovenskega himalajizma *Nejca Zaplotnika* so v Gorenjskem muzeju pripravili razstavo **MOGOČNE STENE**, Vrhunski uspehi slovenskih alpinistov v Himalaji. Avtorici razstave sta *Jelena Justin* in mag. *Monika Rogelj*.

Razstava je spremljajoči dogodek svečanosti, ki jo v Slovenskem etnografskem muzeju pripravlja **Generalni konzul Republike Nepal v Sloveniji**, gospod *Aswin Shrestha* v petek, 6. decembra 2013, ob 13. uri. Na razstavi so predstavljeni vrhunski, izjemni dosežki slovenskih alpinistov v Himalaji, dosežki, ki niso odmevali le v domačih krogih, temveč tudi v mednarodnem svetu. Gre predvsem za izjemne prvenstvene smeri, ki so postavile slovenski himalajizem na svetovni prestol; kar nam v svoji knjigi *Največje stene* (*Die grosse Wände*) priznava tudi legendarni *Reinhold Messner*.

Razstava se začne z uvodnim panojem, ki faktografsko pojasni pot slovenskih alpinistov do velikih, nepreplezanih sten himalajskih orjakov. Prvi vrhunec je bil že prvi doseženi osem tisočak, Makalu, leta 1975. Preplezana je bila prvenstvena smer v njegovi južni steni. To je bila šele tretja stena preplezana v Himalaji. Vrh je doseglo kar 7 alpinistov, *Marjan Manfreda* celo brez uporabe dodatnega kisika, v navezi *Dovžan-Bešlin* pa je prišlo do reševanja onemoglega soplezalca na višini krepko preko 8000 metrov, kar je ena od edinstvenih zgodb Himalaje. Sledi odprava Gašerbrum 1977, ko sta *Andrej Štremfelj* in *Nejc Zaplotnik* preplezana prvenstveno smer po jugozahodnem grebenu. Sledil je legendarni "stroj", odprava Everest 1979. Cilj je bil preplezati prvenstveno smer po zahodnem grebenu. Smer sestavljajo trije zaporedni, povsem različni vzponi: z ledenika Kumbu se dviga 700 metrov visoka strma skalna stena sedla Loh-La, sledi ji 1200 metrov visoko pobočje Zahodne rame, za njenim vrhom se razteza 2,5 kilometra dolg oster greben, na koncu katerega je začetek strme in razgibane vršne piramide Everesta. 13. maja 1979 sta na vrhu Everesta stala prva Slovenca, *Andrej Štremfelj* in *Nejc Zaplotnik*, čez dva dni še *Stane Belak Šrauf*, *Stipe Božič* in šerpa *Ang*

[1]

[2]

[3]

[4]

[5]

[6]

[7]

[8]

V letu 1981 sta se v Himalaji slovenskim alpinistom odvijali dve odisejadi: Lotse in Daulagiri. O možnostih vzpona čez južno steno Lhotseja je *Aleš Kunaver* razmišljal že v šestdesetih letih. Visoka in strma južna stena, 3300 metrov granitnih skal in ledu, je tedaj veljala za enega največjih izzivov v Himalaji, za problem alpinizma prihodnosti. Problem alpinizma prihodnosti pa je bila tudi južna stena Daulaghiriya, o katerem je razmišljal *Stane Belak*. Na Lhotseju sta navezo *Nejc Zaplotnik*, *Andrej Štremfelj* in *Pavel Podgornik* 14. maj 1981 na poti proti vrhu zaustavila zahtevna stometrsko skalna pregrada in zelo slabo vreme. Zato je bil sprejet rezervni načrt, dosegi rob stene. To je 18. maja uspelo *Franšku Knezu* in *Vanji Matijevcu*, ki sta dosegla višino 8100 metrov. Nenadno poslabšanje vremena pa je od vrha odvrnilo tudi navezo *Belak-Berčič-Tratnik* na Daulaghiriju. Dosegli so rob stene, se povzpeli preko 8000 metrov, a morali sestopiti. Odisejada Daulaghiri, ki je na gori trajala celih 14 dni, je edinstvena v zgodovini. Obe odpravi sta bili korak pred alpinističnim svetom, saj je bila tedaj klasifikacija vzponov takšna, da je bilo potrebno osvojiti tudi vrh. Z Lotsejem in Daulagirijem sta se spopadla tudi *Tomo Šesen* (1990) in *Tomaž Humar* (1999), kar je tudi predstavljeno.

Jalung Kang leta 1985 je prinesel prvenstveno smer v severni steni. Vrh sta dosegla *Tomo Šesen* in *Borut Bergant*, ki je pri sestopu nesrečno zdrsnil v koluar in za vedno stal na gori.

Kumbakarna 1989, kjer je *Tomo Šesen* sam, v alpskem stilu, preplezal severno steno, je nakazovala prihodnost alpinizma: čim hitreje, preko stene, z minimalno opremo.

Pogorje Kangčendzunge je naše alpiniste privlačila dolga leta. Po kopici doseženih nižjih vrhov v pogorju, je leta 1991 naveza *Štremfelj-Prezelj* preplezala južni steber Kangčendzunge in dosegla južni vrh. Za vzpon sta prejela prestižno nagrado zlati cepin. Sledi predstavitev smučanja bratov *Karničar* z vrha Anapurne leta 1995. V letu 1996 datira prvenstveni vzpon *Tomaža Humarja* in *Vanje Furlana* v severozahodni steni Ama Dablam, vzpon, za katerega sta alpinista prejela zlati cepin leta 1997, za najboljši vzpon v preteklem letu.

Leta 1999 je pet letanska odprava, ki jo je vodil *Andrej Štremfelj*, odšla v Tibet, preplezat prvenstveno smer v severni steni skoraj osemtisočaka, 7952 m visokega Gjaung Kanga, kar jim je po številnih zapletih tudi uspelo. Leto kasneje, leta 2000, je *Davo Karničar* smučal v Everesta, kar je bil izjemen dosežek. Na razstavi zaveza šest letna praznika, potem pa izjemno uspešno leto 2006, ko sta *Marko Prezelj* in *Boris Lorenčič* za prvenstveni vzpon v severozahodnem stebri Chomolharija prejela zlati cepin, istega leta pa je *Pavle Kozjek* prejel zlati cepin občinstva za smer na Čo Oju. Za omenjeno leto je predstavljena še ženska naveza – *Tina Di Batista*, *Tanja Grmovšek* in *Aleksandra Voglar*, ki je v alpskem stilu ponovila smer Eternal flame na Trango Nameless Tower, kar je sploh prva ženska naveza, ki je smer ponovila in to v alpskem stilu. Razstava se zaključila z dvema vzponoma leta 2011. *Nejc Marčič* in *Luka Stražar* sta za vzpon na K7 West prejela zlati cepin, ženska naveza *Irena Mrak* in *Mojca Švajger* pa je preplezala deloma prvenstveno smer v zloglasni Diamirski steni Nanga Parbata.

Slovenska himalajska zgodovina je zgodovina velikih uspehov in velikih tragedij. Alpinisti so s svojo predanostjo odkrivanju nekoristnega sveta, gibanja v svetu smrti, z nečloveškimi napori in, ne redko, tudi prestopanja meja mogočega, Slovenijo usidrali na sam svetovni

alpinisti?ni prestol.

GORENJSKI
MUZEJ

Links

- [1] <https://www.etno-muzej.si/files/exhibitions/makalu1.jpg>
- [2] <https://www.etno-muzej.si/files/exhibitions/logo-mogocene.jpg>
- [3] <https://www.etno-muzej.si/files/makalu1.jpg>
- [4] <https://www.etno-muzej.si/files/a2.jpg>
- [5] https://www.etno-muzej.si/files/ama_dablam_mala_medium.jpg
- [6] https://www.etno-muzej.si/files/dia_0198_medium.jpg
- [7] https://www.etno-muzej.si/files/everest_mala_medium.jpg
- [8] https://www.etno-muzej.si/files/trango__mala.jpg